

KRIZA JE ZA VSE

PREDLOGI ZA DOPOLNITEV #PKP1, S KATERIMI ODPRAVLJAMO NAPAKE IN NEENAKOSTI TER PODAJAMO USMERITVE IN PREDLOGE ZA BOLJŠO PRIPRAVO #PKP2

I. POGlavJE ODPRAVA NEENAKOSTI IN DISKRIMINATORNIH ČLENOV 1. KORONA PAKETA

1. PREDLOG: Odprava označitve izjave upravičenca kot informacije javnega značaja in posledično javne objave na spletnih straneh FURS.

Javna objava prejemnikov pomoči je nesprejemljiva, ker se bodo objavljali **zaupni podatki**, ki bodo služili kot **javno sramotenje** prejemnikov pomoči, to pa bo vodilo do **odvračanja** upravičencev od uveljavljanja te pomoči.

Kaj s seboj potegne javna objava zaupnih podatkov? Najprej razmislimo, zakaj javno ne objavljamo imen in priimkov prejemnikov socialne in raznih drugih pomoči s strani države. Eden od razlogov je ta, da to enostavno **ni potrebno**. Noben državljan ali pravni subjekt teh informacij ne potrebuje in posledično je javna objava teh podatkov nepotrebna. In zakaj bi nekaj tako nepotrebne vključili v intervencijski zakon za blažitev posledic epidemije? Odgovor na to vprašanje se mogoče skriva v dejstvu, da bo ta objava služila predvsem kot sredstvo za **odvračanje upravičencev od uveljavljanja pomoči**, ki jo še kako potrebujejo. Ker bodo informacije o zmanjšanem prihodku javne, bodo lahko podjetja videla, kateri samozaposleni in mala podjetja so v težavah in jim bodo – pod pretvezo epidemije – nižala plačila. Ti subjekti pa ne bodo mogli reči ne še tako nizki ponudbi, ker bodo vsak prihodek, pa naj bo še tako majhen, krvavo potrebovali za preživetje. Posledično se bo zagotovo mnogo samozaposlenih odločilo, da za pomoč ne bodo zaprosili, čeprav bi bili do nje upravičeni in jo potrebujejo. Objava teh podatkov bo vodila zgolj v **še večjo stigmatizacijo** omenjenih subjektov in **močno poslabšanje njihovega socialno-ekonomskega položaja**. Edini razlog, ki ga vidimo za vključitev takega določila v intervencijski zakon, je ta, da **država želi**, da čim manj upravičencev zaprosi za pomoč in tako poskrbi, da čim večji delež od 3 milijard evrov evropske pomoči, ki naj bi bila namenjena pomoči podjetjem in samozaposlenim v stiski, ne bo šel v ta namen, ampak ga bo vlada **lahko porabila, kakor želi**. Tako grabežljivost v naši iniciativi strogo obsojamo, še posebej v času, ko bi morala prevladovati solidarnost in razumevanje.

Javna objava teh izjav je torej v najboljšem primeru **nepotrebna**, v najslabšem primeru pa **škodljiva**. Zato zahtevamo, da se z naslednjim »protikورونا paketom« to določilo **odpravi**.

2. PREDLOG: Vključitev popoldanskih s.p.-jev v shemo pomoči v smislu odpisa prispevkov.

Popoldanske oblike s.p.-jev so bile neupravičeno popolnoma prezrte in nenaslovljene v prvem paketu pomoči. Tudi te oblike vplačujejo akontacijo dohodnine in socialne prispevke, ki niso

zanemarljivo majhni. S tem so bili popolnoma diskriminirani v vseh pogledih. Tistim, ki poleg redne oblike dela delajo še več, je bilo z ukrepi vlade ne le onemogočeno delo, temveč so bili tudi kaznovani. Svojih poslovnih dejavnosti ne morejo opravljati zaradi različnih odlokov vlade, hkrati pa ta ista vlada, ki odloke sprejema, kljub vsemu od njih zahteva plačilo mesečnih prispevkov. Ne morejo torej delati, vseeno pa se od njih neupravičeno pričakuje, da bodo poravnali vse mesečne prispevke iz naslova popoldanskega s.p.-ja, kljub temu, da nimajo prihodka ali pa se jim je ta drastično zmanjšal.

Predlagamo ustrezno zmanjšano plačilo prispevkov oziroma odpis prispevkov za socialno varnost za čas trajanja epidemije, ki onemogoča delo, v kolikor popoldanski s.p.-ji z izjavo izjavijo, da jim je bilo delo glede na naravo dejavnosti zaradi epidemije delno ali popolnoma onemogočeno. Potencialne zlorabe se preveri s primerjavo povprečnega prometa v 12 mesecih pred veljavnostjo uredbe, torej od 15. marca 2019 do 15. marca 2020 oziroma za vse mesece odkar si odprl dejavnost, v kolikor je dejavnost odprta manj kot 12 mesecev, s prometom v marcu, aprilu in maju 2020. Pravična bi bila lestvica, ki jo predlagamo v nadaljevanju.

Tabela 1: Višina zmanjšane prispevka glede na upad dohodka.

Odstotkovno zmanjšan dohodek glede na izbrano obdobje	Odstotkovno zmanjšanje plačevanje prispevkov za socialno varnost
od 90% do vključno z 100%	Ne plača prispevkov - 100% zmanjšanje
od 50% do vključno z 90%	80%
od 25% do vključno z 50%	60%
od 20 % do vključno z 25%	40%
od 0% do vključno z 20%	0%

Primer implementacije predloga:

Preverimo, koliko je popoldanski s.p. zaslužil v obdobju od 15. 03. 2019 do 15. 03. 2020 oziroma, v kolikor je njegov obstoj krajši, preverimo zaslužek od meseca odprtja do 15. 03. 2020. Predpostavimo, da je popoldanski s.p. odprt vsaj od marca 2019 dalje in da je v izbranem obdobju zaslužil 12.000 EUR. Njegov povprečen mesečni dohodek tako znaša 1.000 EUR. Mesečni dohodek za mesec maj 2020 znaša 320 EUR, kar pomeni da se je njegov dohodek zmanjšal za 68 %. Posledično se mu mesečni prispevki ustrezno zmanjšajo za 80 %. V skladu s tem popoldanski s.p. plača v državni proračun za 80 % zmanjšane prispevke.

Tabela 2: Primer praktičnega izračuna prispevka glede na povprečen dohodek in Tabela 1.

Na primeru mesečnega povprečnega zaslužka 1.000 EUR in mesečnega prispevka 71,97 EUR	
Mesečni dohodek	Plačilo prispevka
0 - 200 EUR	- €
200 - 250 EUR	28,79 €
250 - 500 EUR	43,18 €
500 - 900 EUR	57,58 €
900 - 1000 EUR	71,97 €

Implementacija predloga v praksi:

- Upravičenec poda izjavo, s katero izkaže, da bo uveljavljal pravico do zmanjšanja prispevka.
- Upravičenec pozna znesek njegovega mesečnega prispevka in v skladu s tem podatkom sam izračuna, koliko prispevka mora plačati glede na dohodke v izbranem mesecu in glede na sprejeto lestvico.
- Ob koncu epidemije upravičenec, ki je uveljavljal pravico do zmanjšanja prispevka, poda poročilo o zmanjšanem plačevanju prispevka. V nadaljevanju podajamo izmišljen primer (mesece se lahko ustrezno odzame oziroma doda):

Povprečni mesečni dohodek:	963,00 €				
Obdobje povprečenja:	od 1.1.2019 do 31. 12. 2019				
Mesec v letu 2020	Višina mesečnega dohodka	Odstotek upada prihodka glede na povprečni dohodek	Upravičen odstotek zmanjšanja plačila prispevka	Predpisan 100% prispevki za socialno varnost	Zmanjšano plačilo prispevkov glede na odstotek zmanjšanja
Marec	1.324,00 €	0%	0%	71,97 €	71,97 €
April	821,00 €	15%	0%	71,97 €	71,97 €
Maj	319,00 €	67%	80%	71,97 €	14,39 €
Junij	50,00 €	95%	100%	71,97 €	- €
Julij	230,00 €	76%	80%	71,97 €	14,39 €
		SKUPAJ:		359,85 €	172,73 €

- K prejšnjemu poročilu upravičenec doda finančne izpiske in vplačila, na podlagi katerih pristojni organi preverijo, ali se številke ujemajo (prihodek, plačani prispevki in obvezni prispevki za tekoči mesec).

3. PREDLOG: Vključitev s.p.-jev s skrajšanim delovnim časom v shemo pomoči, ki jo predvideva zakon.

Država je v preteklosti spodbujala, da smo v čim večji meri delovno aktivni, med drugim tudi na način samozaposlitve za skrajšani delovni čas. Takšne oblike prav tako plačujejo prispevke in so zavarovane v celoti, le da plačujejo samo polovico prispevkov. Prezreti te oblike zaposlitve pomeni kaznovati ljudi, ki so storili vse, da ne postanejo breme države in ne koristijo pomoči iz socialnih transferjev. Smiselno bi jih bilo vključiti v sistem pomoči enako kot redno zaposlene za polni delovni čas pri enem delodajalcu, le da se v tem primeru delež pomoči ustrezno razdeli glede na dohodek v posamezni obliki zaposlitve.

4. PREDLOG: Vključitev samostojnih podjetnikov, ki so na starševskem dopustu ali v bolniškem staležu v shemo pomoči, ki jo predvideva zakon.

Vsak, ki je postal starš in koristi starševski dopust oziroma, ki je zbolel in je v bolniškem staležu, ni nikakor mogel načrtovati, da se bo zgodila epidemija. Kar pomeni, da ni mogel načrtovati starševstva ali poteka zdravljenja bolezni oziroma poškodbe tako, da krizni čas, ki nas je doletel vse, ne bi doletel še njega. Če je to popolnoma razumljivo, potem mora tudi biti razumljivo, da tudi takšni primeri potrebujejo pomoč v času krize, morda še bolj kot ostali, saj so prizadeti v najbolj ranljivem času, to je času, ko niso delovno aktivni. Če smo s prvim paketom pomoči pomagali upokojujencem in študentom, je izjemnega pomena, da priskočimo na pomoč tudi staršem, ki se jim v tem času znatno povečujejo stroški življenja, pa tudi tistim najbolj ranljivim, bolnikom, ki preživljajo že tako težko osebno stisko. Osebe, ki v času epidemije koristijo starševski dopust ali so le delno v bolniškem staležu, so še vedno upravičene do pomoči v meri, kot bi jim bilo to omogočeno, če bi v tem času lahko normalno delale, saj jim je preostali del zaposlitve še vedno onemogočen za delo in so ob celotni dohodek.

5. PREDLOG: Odprava členov, ki predvidevajo vračanje prejete pomoči.

Tukaj se lahko navežemo na socialne transferje. Če od državljanov Republike Slovenije, ki zaradi takšnih in drugačnih razlogov ne morejo delati, ne pričakujemo, da vračajo denarno socialno pomoč tudi po tem, ko znova postanejo delovno aktivni, zakaj pričakujemo, da bodo podjetniki, ki želijo samostojno prislužiti denar in preživeti, pa jim je to onemogočeno zaradi epidemije in posledično sprejetih odlokov, vračali prejeto pomoč? Že definicija v Slovarju slovenskega knjižnega jezika jasno opredeljuje besedo **pomoč**: »Pomoč je nekaj kar se da nekomu, da pride iz neugodnega položaja.« Podjetnike bomo pripeljali iz neugodnega položaja le, če jih ne bomo, ko bo čas krize mimo, omejevali in spodbujali sive ekonomije na način, da bomo od njih zahtevali vračilo vse **pomoči**, ki jim je bila dana v času krize (po možnosti z obrestmi - še ena stvar, ki v zakonu ni opredeljena), če bodo v drugem polletju 2020 zaslužili »preveč.« V primeru vračanja **ne moremo** govoriti o **pomoči**, temveč zgolj o **posojilu**. Zato je smiselno to pomoč udejanjiti z odpravo členov zakona, ki zahtevajo, da se pomoč vrača. Sicer zahtevamo, da se beseda »pomoč« v ukrepih jasno spremeni v besedo »posojilo«.

6. PREDLOG: Odprava meseca februarja kot izhodiščne točke za izračun pomoči.

Podobno kot pri predlaganem izračunu za popoldanske oblike s.p.-ja, je tudi tu smiselno izračun izpada dohodka računati glede na širši časovni okvir, saj ni mogoče pričakovati, da imajo vse oblike s.p.-jev kontinuirane in enakomerne mesečne prihodke.

Za primer vzemimo podjetja, ki se ukvarjajo s turizmom, gostinstvom in organizacijo dogodkov. Ta podjetja zagotovo niso upravičena do pomoči, saj je za veliko njih ravno februar eden od tako imenovanih »mrtvih mesecev«. Prihodkov ni ali pa so zelo majhni v primerjavi z ostalimi meseci. Popolnoma nekorektno in diskriminatorno je kaznovati omenjene poslovne subjekte zgolj zaradi tega, ker v mesecu februarju niso imeli nobenih prihodkov.

Zato bi bilo smiselno preveriti subjektov povprečni mesečni dohodek v času enega leta pred začetkom veljavnosti državne uredbe (tj. od 15. 03. 2019 do 15. 03. 2020) in nato na podlagi te

slike oceniti, ali je takšen subjekt upravičen do pomoči. Vse to je mogoče prepustiti subjektom samim, kasneje pa naj državni organi preverijo, ali so bili subjekti, ki so pomoč uveljavljali, do te pomoči dejansko upravičeni ali ne.

II. POGLAVJE

PREDLOG UKREPOV ZA 2. PROTIKORONA PAKET, S KATERIMI BOMO POMAGALI REŠEVATI MALO GOSPODARSTVO

V tem poglavju so zajeti predlogi, ki jih je nujno zajeti v drugem »protikorona paketu« in s tem rešiti mikro gospodarstvo.

1. PREDLOG: Subvencija najemnin poslovnih prostorov za samostojne podjetnike in pravne osebe mikro gospodarstva.

Za preživetje in ponovni zagon mikro gospodarstva, ki v Sloveniji predstavlja več kot polovico celotnega gospodarstva,¹ bo potrebno pristopiti na način odpisa vseh tistih stroškov, ki finančno in materialno ne prizadenejo nobene stranke, le subjekt, ki bi moral te stroške poravnati. Prav tako bi se moralo odpisati stroške, ki jih lahko obe stranki, z nekaj lastnega vložka, še vedno pokrijeta v zadovoljivi meri na način, da ni nobena od strank nesorazmerno oškodovana. Gotovo pa bo morala zraven pristopiti s pomočjo tudi država.

Predlagamo, da 50 % stroška najemnin vsem najemodajalcem krije država, pod pogojem, da najemodajalci odpišejo 25 % stroška najemnine. To pomeni, da najemodajalci za mesec april in maj oziroma do nadaljnjega za čas trajanja sprejetih ukrepov plačujejo 25 % celotnega stroška najemnine.

Torej:

- 50 % celotnega stroška najemnine krije država,
- 25 % celotnega stroška najemnine odpiše najemodajalec,
- 25 % celotnega stroška najemnine plača najemnik,
- davki z naslova oddajanja poslovnih nepremičnin fizičnih oseb se za zgoraj omenjeno obdobje odpišejo
- in zgoraj navedena razdelitev velja le v primeru, ko najemodajalec ni že samovoljno v višini 100 % odpisal stroške najemnine.

Implementacija je mogoča na način, da najemodajalec in najemodajalec skupaj vložita izjavo, v kateri izjavljata, da najemodajalec zaradi zmanjšanja prihodkov zaradi epidemije ni ogrožen in njegov mesečni dohodek posledično ne bo upadel pod minimalni dohodek za preživetje (tj. minimalna plača) in, da bo najemodajalec za čas ukrepov plačeval zmanjšano najemnino. Za čas epidemije pa država najemodajalcu krije višino stroška najemnine v višini 50 %. Zaradi preprečevanja zlorab se višina stroška najemnine izkazuje s sklenjeno pogodbo o najemu, ki je bila sklenjena pred datumom razglasitve epidemije. Hkrati je potrebno priložiti uradne finančne

¹ Vir: https://www.gov.si/teme/mala-in-srednje-velika-podjetja/?fbclid=IwAR046kMqmAY1V2ciNdCYvQ6vC3vwEig-Q0BoxtpvTMa-WgrX75_BXG4_QF4.

izpise o nakazilu in prejemu najemnine, da ne bi najemodajalec in najemjemalec sklenila dogovor ter samovoljno zvišala najemnino z namenom zlorabe državne pomoči. Ob koncu epidemije in sprejetih ukrepov se s finančnimi izpisi preveri resničnost posredovanih podatkov in se posledično ustrezno zahteva vračilo pomoči v primeru nepravilnosti.

2. PREDLOG: Subvencija ali oprostitev stroškov javnih storitev (elektrike, vode, komunale, RTV priključka ipd.) samostojnim podjetnikom in pravnim osebam mikro gospodarstva za potrebe poslovnih prostorov.

Ker je bilo subjektom iz naslova onemogočeno opravljanje storitev v času epidemije, so se seveda tudi znižali stroški porabe vode, elektrike, komunalnih storitev ipd. Le-ti predstavljajo variabilne stroške, ki so odvisni od dejanske porabe. Še vedno pa ostajajo fiksni stroški, ki v večini primerov predstavljajo velik delež skupnega odhodka določene storitve. Smiselno bi bilo vse subjekte, ki jim je bilo onemogočeno delo, teh stroškov oprostiti. Implementacija je preprosta: posamezni subjekt z vlogo zaprosi za oprostitev plačila omenjenih storitev in kot prilogo doda vse tekoče račune in račune iz obdobja pred nastopom krize, s katerimi jasno izkaže, da se je variabilni delež porabe zmanjšal. Takšnega vlagatelja se opraviči plačila fiksnega dela stroška, variabilnega pa kljub temu poravna.

3. PREDLOG: Temeljni dohodek in oprostitev prispevkov tudi v primeru podaljšanja ukrepov zaradi COVID-19.

Predlagamo, da se zakonsko opredeli pomoč tudi v primeru podaljšanja ukrepov zaradi COVID-19 ter se omogoči plačevanje mesečnega temeljnega dohodka ter oprostitev plačila prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje za mesec junij in vse nadaljnje mesece, vse dokler veljajo ukrepi zaradi COVID-19. Strinjamo se z doslej uporabljeno dinamiko vlaganja zahtevkov za temeljni dohodek in dinamiko izplačil.